SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljà tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob ½6. uri popoludne.

Štev. 81. **V Ljubljani,** v četrtek 10. aprila 1890. **Letnik XVIII.**

Mestne volitve in obrtniki.

Obrtniški stan je potreben in koristen, in če doseza namen, ki ga ima izvrševati v družbi človeški, je obrtniški stan vreden vse hvale in spoštovanja.

Namen obrtniškega stanu je strogo določen in jasno obrisan; obrtniki morajo skrbeti, da občinstvu podajejo potrebnega dobrega blaga in za to dobijo pošteno plačilo.

Velika večina obrtovalcev je gotovo vesela in zadovoljna, ako ima dovolj dela in primernega plačila. Tožbe iz obrtniških krogov prihajajo večinoma odtod, ker nimajo dovolj dela, ali pa ker plačilo ni delu primerno. Ta nedostatek je treba vrediti, delo tako razvrstiti, da ga dobé domači izurjeni mojstri, in potem delu nastaviti primerno ceno, ki se mora ravnati po raznoterih okoliščinah.

Tega pa ne morejo storiti posamezni mojstri, zato je treba skupne moči obrtniškega stanu in onih organov, ki imajo nadzorstvo in izvršitev postavnih določil. Oblasti pa so navadno mnogostransko vprežene, večkrat nimajo časa, včasih pa dobre volje ne, da bi poizvedovale, kaj temu ali onemu stanu ugaja; zato je pa prav in potrebno, da se udje vsacega stanu združijo, svoje razmere presojajo, odpravljajo zapreke svoji sreči, zbirajo pomočke napredka itd. In če sami v društvu tega ne morejo izpeljati, naj take stvari predložé na pravem mestu ter tako dolgo dregajo, da se jim rešijo v njihovem smislu.

Tak namen mora imeti tudi „Obrtniško društvo“ v Ljubljani; vsakdo mu mora priznati pravico, da v svojih zadevah ravná po svojem prepričanji. „Obrtniško društvo“ v pravih rokah bi bilo velikega pomena in gotovo doseglo lepe vspehe.

Prvi pogoj tacega obrtniškega društva pa je edinost vseh obrtnikov v namen društva in zaupanje do voditeljev. Kjer ni teh dveh pogojev, društvo tudi nima vspeha; le prepir je na dnevnem redu, in gré se večinoma za to, kdo ima prvo besedo.

Kako se edinost doseže, je znano vsakemu izurjenemu vodji, ki mora skušati, da spravi le take stvari in vprašanja v razgovor, ki se tičejo vseh udov društva ali vsega dotičnega stanu; na vsak način pa mora društveno vodstvo ogibati se političnega strankarstva, ker koristi stanovske večkrat niso v nobeni zvezi s politično borbo, ali pa je ta celó nasprotna društvenemu namenu. Tako bi moralo postopati tudi „Obrtniško društvo“, da si pridobi ves obrtniški stan in ga ohrani v slogi in edinosti.

To pa je vsacemu znano, da obrtovalci v političnih vprašanjih niso edini; eni so konservativni verni možje, drugi pa sluge novošegnega liberalizma. Ako pride v društvu na dnevni red politično vprašanje, v katero ste vpleteni dve nasprotni si stranki, mora se društvo razcepiti; delovanje je strankarsko, vpliv manjši, vspeh revnejši. S tem pa nikakor ni rečeno, da bi „Obrtniško društvo“ ne smelo uporabljati svoje pravice in veljave pri volitvah in drugih političnih vprašanjih; le to mora paziti, da je povod koraka vedno le namen društva in ne osebni vzroki. V tem morajo vsi člani društva biti edini, če dobro uvidijo, da je politični korak ob jednem stopinja do skupnega namena.

„Obrtniško društvo“ v Ljubljani je zadnje dni delalo s parom; prenovilo je svoj odbor in v javnost stopilo s svojimi kandidati za mestni zbor. Prav, da društvo hoče pokazati svoj vpliv in v javnem zastopu po svojih zastopnikih dajati odmev svojih željá, toda iz vsega gibanja se čuti nekaka inklinacija „Obrtniškega društva“ k liberalno-radikalni stranki po vzgledu Mladočehov in nemških liberalcev. Dvomimo, da bi to koketovanje „Obrtnega društva“ bilo njemu v prospeh in edinost med obrtniki.

Obrtni stan obseza može, ki po svoji naravi morajo biti konservativni, da jih ne potegne v vrtinec vsaka politična sapa, ker jim težka skrb za obstanek nalaga celo vrsto dolžnostij. Na Dunaji so se pri zadnjih občinskih volitvah obrtniki oklenili konservativne stranke združenih kristijanov in sijajno so zmagovali proti židovskim liberalcem. Ljudstvo se je oprostilo svojih liberalnih voditeljev ter se pokazalo kot tako, kakoršno je, kot krščansko, ki tudi drugemu želí poleg sebe obstanek. Beda delavskih stanov pa ima glavni svoj izvir v načelih liberalizma. Kaj pomaga n. pr. čevljarju še tako visoka omika, ako pa ne more tekmovati z močjo kapitala, ki s tovarnami in stroji tlači „male ljudi“. H koncu teh vrstic le želimo, da bi naši obrtniki računali z razmerami in se oprostili kumov, ki imajo zá-nje le lepe obljube.

Kako se delajo volitve.

I.

Čitateljem je znano, da je državni zbor ovrgel volitev poslanca Auspitza zaradi nesramnega podkupovanja volilcev. Da zvedo, kako se v nekaterih krajih pri volitvah godí, objavimo v prevodu govor poročevalca manjšine, dr. Začka:

Visoka zbornica! Pred dvema letoma povodom obravnave o verifikaciji velitve poslanca za mestno skupino Mikolov obrnil sem se do visoke zbornice, da bi se volitev poslanca Auspitza ne potrdila. Zadoščeno je bilo željam mojim, ko je gospod poročevalec in za njim še visoka zbornica pristopila k mojemu predlogu. Danes ne morem drugega nego poudarjati svoj podani predlog, namreč (bere): „Volitev z dné 5. junija 1883. l., pri kateri je bil voljen državni poslanec Rudolf Auspitz za moravski mestni volilni okraj: Mikolov itd. proglaša se za neveljavno.“

Ako se predrznem zahtevati od visoke zbornice tako glasovanje, ne smem puščati svoje drznosti neutemeljene in sem torej pripravljen, podati visoki zbornici dokaze, kateri me priganjajo — priganjajo, pravim — do tega predloga. Gospodje imajo pri rokah poročilo večine odsekove, slišali so, kaj je govoril gospod poročevalec v podporo svojega predloga. In naravnost moram povedati, da ne smem proti svoji vesti glasovati za priznanje volitve, če tudi ne bi bilo zá-me nič drugega merodajno, nego to poročilo večine.

LISTEK.

Izpovedanja bivšega prostomisleca.

(Spisal Leo Taxil. Iz francoščine preložil Martin Žiltir.)

(Dalje.)

V zasebnem življenji bil je Garibaldi najboljši človek: sočutje je imel za vsako lepo dejanje; solze so mu stopile v oči, ko so mu pravili o kaki najmanjši nadlogi; njegovo srce kot moža in očeta je bilo zaklad dobrote, ki ga ni bilo moč izprazniti. V odnošajih s svojimi somišljeniki je bil poosebljeno bratstvo. Ne razumem, kako je mogel živeti in umreti v stranki, v kateri tli pod odejo najbolj divje sovraštvo. To bratsko navdušenje do svojih gnal je Garibaldi predaleč; za to je bil tudi velikokrat po nevrednih goljufan. Ko je slišal republikanca, da je govoril slabo o drugem republikancu, potegnil se je precej za črnjenega. Obrekovanje pri njem ni prav nič škodovalo. Ko ga je kak nevrednež goljufal, mu njegovi najboljši prijatelji, celó njegovi sinovi niso mogli odpreti oči: goljuf je republikanec, torej je nedotakljiv.

V političnem življenji je bil Garibaldi prenapetnež; pa to se mu mora priznati: bil je živa nesebičnost. V tem oziru imam dolžnost, odkriti reč, kateri se bodo čudili katoličani in prostomisleci, oporekalo pa se ji ne bode.

Republikanci so prepričani, da so Garibaldi, njegovi sinovi in njegov zet prišli na pomoč Franciji popolnoma brezsebično, in da so se vojskovali zoper prusko vojno na vzhodu tako, da jim vlada narodne brambe ni dala niti jednega centima za plačo med vsem časom njih vojskovanja. Konservativci pa mislijo, da je to le pretveza, s katero so ti glavarji laških prostovoljcev slepili ljudstvo, njih blagosrčnost da je izmišljotina, in da jim je bila vojnina popolnoma plačana od francoske države.

Kdo ima prav? Nihče.

Ti in oni se nekoliko motijo. Obe nasprotnih mnenj se morete podpirati; v vsakem je nekaj resnice, pa tudi pomote. Resnica je to-le: Garibaldi, njegovi sinovi, njegov zet in celó nekaj laških častnikov iz najbližje okolice so se vojskovali na vzhodu s popolno nesebičnostjo; niso sprejeli niti centima svoje vojnine. Pa . . . ta vojnina je bila vendarle plačana od francoske države in vzdignena v Garibaldijevem imenu po nekom, ki si jo je prisvojil.

Ta „neki“, dober demokrat, živi in je vrednik „Republique-Française“. Garibaldi je imel v tega človeka neomejeno zaupanje. Ko se je prav pozno odkrila ta skrivnost, odprle so se mu oči; pa njegova prevelika dobrotljivost do svojih ga je zadržala, da ni kažnjeval krivičnika. Kadar je s prstom potipal nesramnost potepuha, bilo je tudi že prepozno.

Bilo je dolgo časa po vojski. Kapreeski gostač je bil ravnokar izvoljen za poslanca v Rimu. Nekaka sprava se je naredila med sinom Viktorja Emanuela in njim. Garibaldi je bil večkrat navzoč pri sprejemih visoke družbe uradne Italije.

Pri nekem takih večerov se je govorilo o glasovitem pripetljeju v bordeauxski zbornici in o nesebičnosti laškega domoljuba, tako grdo plačanega od Francozov. Jeden naših diplomatov, ki je bil priča razgovoru, pobere tožbo nehvaležnosti, izrečeno zoper našo deželo, in izpregovori prav bodeče:

„To dobro priznavam Garibaldiju,“ — pravi, — „prišel je k nam kakor prijatelj. Pa treba, da konec storimo jednemu delu te pravljice; če je prišel kot prijatelj, je bil plačan kakor general.“

Garibaldi skoči s svojega sedeža. In ker ni hotel priznati, da je bila njegova vojnina plačana od vlade narodne brambe, potrdijo mu nekoliko dnij pozneje pisma, ki opravičujejo oni zagovor.

Nevrednež, ki je tako zlorabil njegovo zaupanje, ki je vzel in podpisal zánj, je bil izmed njegovih najboljših prijateljev, človek, zaradi katerega se je

Kajti vsaka črtica iz poročila večine zadošča, da rečemo: Ta mandat je pridobljen protiredno in ni vreden, da bi ga visoka zbornica za veljavnega proglasila. (Dobro! Dobro! na desnici.)

To je povsem naravno. Vse, kar je v poročilu večine, je istinito, a v vsakem slučaji je tudi na tem, kako je stilizovanje, poudarek, zmisel itd. tega ali onega dogodka, in primoran sem torej slediti poročilu ter ga ovreči v tem zmislu, kakor ga nam je podal gospod poročevalec večine. Pred vsem je vprašanje, ali smejo židovske občine imeti volilno pravico.

Pač ni vse eno, kakor méni g. poročevalec, da se je vdeležilo volitev mesto 11 v resnici 18 občin, to ni vse jedno, in ko bi tudi ostala večina po odračunu glasov židovskih občin. A poročevalec večine je sam izračunil, da bi večina sedaj imajoča 400 glasov imela jih potem le 16. Visoka zbornica mora pritrditi, da se mora večina, pri katerej dobi kandidat 400 glasov več, drugače soditi, kakor ona, ki ima le 16 glasov večine. Kjer se za tisoč glasov še ne zmenijo ne, mora se drugače soditi, in je protipostavno, da voli 11 mest namesto 18 srenj. Temu je tako, in gospod poročevalec ne more tega ovreči s tem, da je to le neka posebnost Moravske.

Kolikor je meni znano, je volilni red za državni zbor povsod tisti, torej ni omenjeni volilni red nikaka posebnost Moravske. To je ali postavno ali nepostavno, in ni postavno, ni pristojno, da ste v jednem mestu dve občini in da obe volite, dasiravno niste imenovani v volilnem redu. Ta volitev je pa tem manj postavna, ker zakon izrečno govori, kje je to dovoljeno.

Res je, kar je govoril gospod poročevalec, da so i druge židovske občine po mestih. A zakaj pravi volilni red v drugih krajih, da volijo tako v tej volilni skupini, „mesto tako in tako vštevši židovske občine“. A čemu se nič ne omenja o tej mestni skupini? Ali ni to jasen dokaz, da nimajo židovske občine v tem slučaji volilne pravice, temveč kot samostojne občine v kmečkih občinah.

O tem so govorile avtoritete, večje od mene. Gospod poročevalec sicer ustno ni poročal, a v svojem poročilu omenjal, da to vprašanje ni novo. Razsodba o tem je ponatisnena v poročilu in je z dne 8. marcija 1877 l. št. 377. V njej govori visoko upravno sodišče, da je tem židovskim srenjam, kakor poročilo samó omenja, odvzet pravni obstanek, oziroma dovoljena volilna pravica davkoplačalcem v krščanskih občinah. In upravno sodišče je izreklo v tej razsodbi, da te občine kot samostojne občine niso na svojem mestu, ni torej prav, da so samostojni župani, ni prav, da volijo tukaj samostojno zastopništvo, ni prav, da se napravljajo samostojni imeniki volilcev, in ni prav, da navstajajo samostojne volilne komisije, pred katerimi se izvršuje volitev. In to vse se je zgodilo. (Čujte! na desnici.)

Če méni g. poročevalec to s tem ovreči, da pravi: Dokaz, da se je pravilno vršila volitev, najdete, če pogledate imenik volilcev, namreč Mikolov n. pr. a) krščanska srenja b) židovska srenja — no, kaj naj bo s tem dokazano? To le dokazuje, da se delajo nepravilni imeniki volilcev. To je protipostavna praksa. To je izreklo tudi upravno sodišče, radi česar se je tudi vlada s tem vprašanjem pečala. Deželna vlada je zahtevala od dotičnih občin, da naj se postavno postopa ter skušala je odpraviti to protipostavnost. Žalibože se jej to ni posrečilo. Židovske občine imajo v tem svojo korist in policija se ni potrudila zaprečiti te nepostavnosti. (Tako je! na desnici.)

Nadalje pa se vpraša, ali bo visoka zbornica hotela pripoznati to protipostavno stanje. Povodom volitve so se volilci obrnili z ugovorom na deželno vlado, da v njihovem mestu voli drugo mesto, da se sostavlja druga komisija in dvojni imenik volilcev. Kaj je storila vlada na to? Vlada je ugovor odložila z opombo, da ne more v tem slučaji ničesar storiti. Tega odloka ne umejem ali prav za prav umejem ga. Kaj naj stori deželna vlada? Iz odloka samega je razvidno, da je vlada proti temu nezakonitemu stanju, a sevéda radi premajhne odločnosti in moči ni izrekla, da ne pripusti dotičnih mest k volitvi, ako se drugi faktorji ne potegnejo za to.

Ménim, da bi bilo že čas, da se visoka zbornica postavi v tej zadevi na svoje stališče, naredi konec tej protipostavnosti ter prisili dotične faktorje, da se stvar vredi. (Dobro! na desnici.) To pa tem hitreje, ker vsa volitev žalostno podobo kaže o okoliščinah v ožji moji domovini in o tam veljavnem volilnem redu.

To je prava, rekel bi, avstrijska potrpežljivost, da se trpí tako nepravilni, nezakoniti volilni red leto za letom, ko so ga dotični faktorji in vlada sama pripoznali za nepravega. (Tako je! na desnici.)

Kakor sem rekel, to je dokaz največje potrpežljivosti, ko se v drugih deželah razdelé okraji natanko po narodnostih, da se vsaj nobenemu Nemcu niti las ne skrivi, a tu pri nas na Moravskem se trpi, da četrtina prebivalstva nadvlada tri četrtine vsled volilnega reda. Čujte! Čujte! na desnici.) To je kričeča krivica. (Takó je! na desnici.) Najboljši dokaz temu je volitev poslanca Auspitza.

To je vpijoča ilustracija omenjenih krivic in njenih posledic. Vkljub temu umetalnemu volilnemu redu, ki je zmerom tako vravnan, da so v njem mesta od vseh vetrov, da bi se dobila večina za primernega kandidata dotične stranke, ki je napravila ta volilni red. A vse to ne zadošča, temveč poslužiti se je treba ostrejših manj priporočilnih sredstev, da se kandidatu pomore do mandata. Tako torej vidite, gospôda moja, kakor je g. poročevalec sam rekel, pri eni volitvi dve nasprotujoči si stranki: ena dobi 2000, druga 1600 glasov. Iz česa to izvira? Samo iz krivičnega, nezaslišano krivičnega volilnega reda, ki pripušča osemnajstim mestom, od katerih je 9 čeških, 9 nemških, da vkupe volijo in češki volilci večno za verigo sužnjikov vlečejo in da so vedno nezastopani v visoki zbornici.

Gospôda moja! Pri tej priložnosti omenjam, da ni v Avstriji večje krivice, od one, ki jo ima na svoji vesti volilni red za državni in deželni zbor moravski.

To sem povedal, da sem obelodanil razmere tamošnjih volilcev.

Toda to, gospôda moja, vam ne bode povod volitev gospoda poslanca Auspitza zavreči, ker je treba za to postavnega dejanja, da se opomore tej v nebovpijoči krivici. Vendar pa upam, da se nam enkrat spolnijo želje v tem oziru. (Poslanec dr. Vašaty: Naprej bomo vlekli, naprej za sužnjo verigo!)

Vzroki pa, iz katerih predlagam, da se ovrže volitev Auspitza, so še drugi.

---

večkrat razprl s svojimi sinovi in z vso svojo družino. Bil je načelnik glavnega stana, Bordone.

Če je imel kdo škodljiv vpliv na Garibaldija, je gotovo ta Bordone, in nánj se zavrača odgovornost vseh slabih dejanj, pripisovanih generalu za vojskovanja.

Kdo pa je Bordone? — Ubogi narod ne vé tega. Republikanci in prostomisleci vidijo v njem le protiklerikalca. Jaz jim hočem posvetiti. In prvič, vlada narodne brambe je vedela, kaj je misliti o njem.

Tukaj moram zaplesti v to zadevo nekatere osebe, ki imajo dostojanstvo v republiki; ker pa večina teh živí, bo njih molčanje, — ker vsakoršna tajitev je nemogoča, — govorilo.

Bordone je bil lekarnar v Avignonu. Precej bom povedal, zakaj se je zvezal z Garibaldijem. Leta 1870 šel je po naročilu južne lige iskat na Kaprero starega laškega generala. Tourska vlada je imenovala Bordona za polkovnika višjega stana. Gambetta pa se je uprl temu imenovanju. Dné 15. novembra podeli opravila načelnika glavnega stana pri Garibaldijevi četi polkovniku Frappoliju, Lahu. To je bil ukaz Gambettov, na katerega se pa ni oziralo, tolika je bila takrat zmešnjava močij.

(Dalje slédi.)

Hus v svojem in sedanjem času.

XXIX.

Ta dunajski kongres iz leta 1815. je vso Evropo skušal spraviti v ravnotežje, in pet glavnih sil naj bi čuvalo to novo razmerje.

Na čelu avstrijske vlade je stal Metternich, ki si je prizadeval laške in nemške dežele spraviti pod avstrijski vpliv. Koliko sreče in vspeha je imel minister v tem poslu, bomo na drugem mestu povedali, a tù sta čutila cesar Franc I. in Metternich, da je treba najprej doma javne zadeve vrediti, občno blagostanje povzdigniti, posebno finance utrditi, kajti v letu 1811. je imel papir komaj $^1/_5$ nominalne vrednosti. Finančni minister grof Stadion (1814) je začel na novo vrejevati finance. Ustanovil je avstrijsko nacijonalno banko (dandanes: avstro-ogerska nacijonalna banka), ki je imela sama pravico izdajati papirnat denar.

Do leta 1820. so se finance toliko izboljšale, da je bilo od 449 milijonov papirja le še 99 milijonov v prometu, in ta je šel po imenski vrednosti; seveda se je državni dolg medtem tako pomnožil, da so letne obresti znašale čez 50 milijonov, kar je za državo po večini poljedelsko že čez mero veliko.

Medtem ko je bil v Avstriji mir in je Stadion vravnaval finance, je Metternich skrbel za vnanje zadeve. Leta 1818. je bil kongres v Ahen-u, leta 1819. ministerske konference v Karlovih Varih, leta 1820. konference na Dunaju in kongres v Opavi, leta 1821. kongres v Ljubljani, leta 1822. kongres v Veroni in Avstrija je imela velevažno, če ne prvo besedo.

Največ skrbi je delal Metternichu novi duh narodnostni po Nemškem in po Laškem in v teh konferencah in kongresih je bila stalna točka, kako to gibanje zatreti. Tega pa Metternich ni znal izpeljati; vzroke bomo navedli v drugem delu zgodovinskega pregleda. Metternichov princip je bila intervencija povsod, kjer se je hotelo kaj izpremeniti na kvar tej kongresovski politiki. To sredstvo pa ni bilo zadostno, ker je državam druge in tretje vrste jemalo skoraj vso prostost razvoja in napredka.

Edinost in soglasje med velesilami, ki sta bila nastopila iz strahu pred Napoleonom, po njegovi smrti (1821) ni trajalo dolgo. Minister Metternich je mnogo delal, da bi ohranil to, kar je bil vstvaril kongres, pa ni mogel na dolgo. Leta 1820. je nastal punt v Neapolju zoper kralja Ferdinanda. Kancelar Metternich se je bal, da se razširi tudi po drugih državah laških in avstrijski-laški kraljevini, zato je tiščal pri kongresu v Opavi in Ljubljani na to, da se Avstriji dovoli posredovati v Neapolju in zatreti puntarsko gibanje. Angleži so bili zoper „načelo posredovanja“. Rusi pa niso hoteli Avstriji prevelike moči v Italiji prepustiti, zato so se upirali, pa slednjič vendar le privolili.

Avstrijci so Neapolj zasedli, kralja nazaj postavili in posadke imeli do leta 1826.

Ravno v tem času je bila vstaja na Sardinskem, kjer so tudi Avstrijci napravili mir. Metternich je zdaj nasvetoval, naj Francoska enako zaduši nemire v Spaniji, toda Angleži niso privolili. Te razne vstaje so vzbudile tudi narode na vzhodu. Grki, Slovani, Rumunci so se vzdigovali zoper Turke, Rusi so jih podpirali, Metternich pa je držal s Turki, ker ni privolil v nobeno premembo kongresnega akta.

Težave pa so bile zdaj velikanske in kancelar Metternich s svojo politiko ni prodrl. Tukaj vidimo prvikrat odpasti vajete evropske politike Avstriji in rastoči angleško-ruski vpliv.

Leto 1830. je bilo leto puntarjev V Parizu so pregnali Burbone, na Poljskem je izbruhnila vstaja, na Laškem so puntarji rogovilili povsod in Metternichov kongresni akt in „stabilitas“ ali staro razmerje je bilo v nevarnosti. Rusi so Poljake zmagali, Avstrijci pa so gledali. Na Laškem so cesarske vojske puntarje ukrotile, v Belgiji pa se je Avstrija oklenila angleške politike. Ker se je pokazalo puntarsko gibanje tudi po malih nemških državicah, je Metternich poskušal rahlo nemško zvezo nekoliko utrditi. Toda razjedene Evrope tedanji vladarji niso mogli prenoviti. Franc I. je umrl 2. marca 1835.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. aprila.

Notranje dežele.

Na Dunaji zvrstoma različni delavci ustavljajo delo, začeli so zidarji, katerih je praznovalo okoli 10 000 in ž njimi primoranih blizo 30.000 pomožnih delavcev; od teh se je raznesel štrajk kakor nalezljivo zlo med kleparje, mlinarje, čevljarje, strugarje in druge rokodelske pomočnike. Pogajanja se vrše med delodajalci in pomočniki in upati je, da se posreči pomiriti razdražene duhove.

Na Češkem poslanci staro- in mladočeški sklicujejo po deželi shode, kjer razpravljajo vzlasti nemško-češko pogodbo. Mladočehi agitujejo proti njej z vsemi silami in bati se je, da bo to za Mladočehe najboljše agitacijsko sredstvo pri prihodnjih volitvah v državni zbor.

V Šleziji se je v Freiwaldau-u sijajno izvršil napovedani katoliški shod. Vdeležencev je bilo nad 800. Došlo je mnogo telegramov. Govorniki Eichhorn, dr. Schwarz in msgr. Knab so želi obilno pohvalo. Med drugim so sklenili doposlati zahvalno pismo škofom za izjavo v gospodski zbornici glede na versko šolo, priporočali so v resolucijah katoliško šolsko družbo in ustanavljanje katoliških delavskih društev.

Na Moravskem. Poročali smo že, da je srednja stranka veleposestva za prihodnje volitve v deželni zbor napravila kompromis z liberalnimi veleposestniki, ki grozi zopet potisniti Slovane na Moravskem, katerih je 3 četrtine, v deželnem zboru v manjšino. Sedaj nam je poročati, da se prav marljivo za volitve pripravljajo tudi obrtniki in kakor se vidi, združili se bodo proti liberalnemu kapitalizmu češki obrtniki z nemškimi antisemiti ter s tem pridobili nekaj mandatov češki stranki. — Dne 6. aprila so imeli moravski obrtniki v Brnu svoj shod. Bilo jih je blizo 300 večinoma zastopnikov obrtnih zadrug. Govorili so o preosnovi obrtnega reda ter povdarjali potrebo, da se zadruge tesneje zvežejo med seboj, da s toliko večjim vplivom delujejo za koristi obrtnikov.

Avstrijske srednje šole. O obisku avstrijskih srednjih šol poročajo „Statistische Mittheilungen" naslednje: V začetku šolskega leta 1889/90 je bilo na gimnazijih in realnih gimnazijih 55.160 in na realkah 19.673 učencev. V zadnjih letih stopi primeroma več dijakov v realke, kakor v gimnazije. Na Štajarskem in v Istriji se število relativno najbolj množi (10·90 in 10·41 odstotkov), na Predarelskem in Moravskem oziroma najbolj zmanjšuje (8·04 in 4·31 odstotkov). Povprečno je vstopilo v šolskem letu 1889/90 0·13 odstotkov dijakov več, kakor v letu 1888/89. Splošno naraslo je število dijakov najbolj v Galiciji (340 dijakov) in na Štajarskem (204 dijaki), a skrčilo se najbolj na Češkem (266 dijakov) in na Moravskem (248 dijakov.) Na gimnazijih in realnih gimnazijih pride 21·7 odstotkov na prvi razred, 67 odstotkov na štiri nižje razrede in 33 odstotkov na zgornjo gimnazijo. Na realkah je razmerje 26·8, 80·4 in 19·6 odstotkov.

Vnanje države.

Nemčija. Da se ne bode predlagala nova socijalistiška postava v nemškem državnem zboru, trdi se lahkó za gotovo. Sicer bi pa bila pri sostavi sedanjega nemškega zbora vsaka poskušnja na tem polji bržkone brezuspešna. Pri tej priložnosti opomni „Nat.-Lib. Corr.", rekoč: „Ali pojde brez socijalističkega zakona, učila bode praktična izkušnja. Pogajanje delavcev za povikšanje zaslužka, po zadnjih volitvah vzrasla samozavest socijalnih demokratov, na drugi strani bodoči vspeh berolinske konference, zamrli socijalistiški zakon itd., vse to pospešuje nezadovoljnost med delavci ter kaže njih gibanju mnoga nova pota in nove smotre. Temu gibanju in njegovim nevarnostim nasproti trebalo bode veliko resnobe, da bode mogla država pomiriti razburjenost delavskih krogov in omejiti njih predrzno postopanje."

Italija. Prostozidarstvo se je zopet začelo gibati v Italiji. Glavni odbor v Rimu, kateremu je predsednik Adriano Lemmi, poslal je vsem ložam v provinciji okrožnico, v kateri zahteva, naj se deluje na to, da bode katoliški zakon ločljiv. Prošnje naj se pošljejo zbornici. V zmislu teh prošenj je odgovoril že pred nekaj leti pravosodni minister, da še ni čas za to. Skrivna društva prostozidarstva pa si mislijo, da je zdaj vendar že prišel čas ter hočejo prisiliti vlado, da izdá postavni načrt gledé na ločitev zakona. — Kdor pozná italijansko vlado in ministerstvo, lahkó si misli, da ne bode treba posebno priganjati vlade, naj izdá omenjeni postavni načrt. Prostozidarstvo pokaže, če se le gane, svojo pravo barvo, svoje „čiste" in „lepe" namene. Vsekako pa je tako prosto gibanje prostozidarstva slabo znamenje vsake države. Žalibog, da se je ta plevel tako močno po evropskih državah razširil.

Francija. Carnot, predsednik republike, bode odpotoval ta mesec na jug. To nameravano potovanje je vzbudilo veliko pozornost v Italiji in Španiji. Pariški listi pišejo o tem mej drugim to-le: Dné 20. t. m. stopil bode Carnot v Toulonu na ladijo ter se odpeljal na Korziko v mesto Ajaccio. Predsednik republike bode del imenovanega otoka prehodil in si posebno ogledal Propriano, Corte in Bastijo. Dné 24. t. m. bode se vrnil čez Nizzo, Antibes, Cannes, Grasse, Draguignan in Gap v Grenoble in Lyon. Dné 27. t. m. pa bode državni poglavar že v Parizu. Predsednika bodo spremljevali: Constans, minister notranjih zadev, Barbey, minister mornarice, in Guyot, minister vnanjih del. Hitra vrnitev Carnota in imenovanih ministrov v Pariz je baje v zvezi z manifestacijo delavcev dné 1. majnika. Minister Ribot je dobil od italijanske vlade uradno naznanilo, da bode pozdravil iz treh ladij obstoječi oddelek pod poveljnikom podadmirala Lovere v Toulonu Carnota. Ribot zahvaljuje italijanskega poslanika za to naznanilo, katero je baje tudi Carnota močno zadovolilo. — Dné 8. t. m. se poroča iz Pariza: „Ministerski svèt je sklenil, da bode predložil prihodnji zbornici postavni načrt o izdelovanji vina iz posušenega grozdja, o nezgodah delavcev pri delu, o zmanjšanji obrestne mere pri zastavnih posojilnicah in o javni pomoči na deželi. — „Pol. Corr." poroča: „Najboljši vtis na vse kroge v Parizu je provzročilo, ko je italijanski kralj Humbert odlikoval Spullerja, prejšnjega ministra vnanjih zadev. Iz tega odlikovanja je razvidno prizadevanje laške vlade, da ostane v dobrih razmerah s Francijo. Kakor je videti, začelo se je med Francijo in Italijo buditi prijateljstvo in naklonjenost. — Vrednik in izdajatelj lista „Egalite" je obsojen radi že poročanega šuntanja na denarno globo in večmesečni zapor, drugi vrednik, ki je šuntal v svojem listu, da umoré nekega poslanca, je obsojen na petnajstmesečni zapor.

Anglija. Lord Salisbury je govoril te dni v Newportu o šolstvu v Angliji. Mej drugim je govoril to-le: „Zahtevam, da mora vsakdo katerega si bodi krščanskega veroizpovedanja, vzgajati otroke po svoji veri ter jih ne pošiljati v puhle, vodene, mehanične šole, katere so se zadnji čas posebno povspele. V naravi verouka samega leží, da učitelj sam veruje, kar uči, ter učencem svojim verske resnice ravno tako razlaga, kakor so se njemu razlagale. Če učenec ni prepričan, da je učitelj proti njemu odkritosrčen, kali se med njima potrebno sočutstvo in spoštovanje, in verouk se pretvarja v glumo in prevaro. Želel bi, da se krščanskim veroizpovedanjem naše dežele dovoli popolna prostost, vzgajati svojo deco v duhu onih verskih resnic, katere imajo sami na svojem posebnem verskem stališči za največje resnice krščanstva. Zadnje dni čuli smo mnogo, morebiti preveč o hudobiji, pregrehah, siromaštvu, o stvareh, katerih se človek še omeniti sramuje. Čuli smo o nravni gnilobi, o kakeršni še sanjati ne bi mogli. In nespametno prigovarjajo nekateri državi, da si omisli gotovih pripomočkov proti omenjenemu žalostnemu šolstvu. Zdravilo okužnemu šolstvu je edino le vzgoja otrok na podlagi katoliške cerkve. Zato polagam na srce vsem državljanom kot najdražji zaklad, poganjati se za pravico, da se naši in naših somišljenikov otroci poučujejo v najsvetejših resnicah krščanstva, kakor jih mi sami verujemo. V šole naj se ne dopušča nobena teorija, katera propoveduje le o državi in hoče narediti iz verske posvetno šolo." — Tak sad je torej obrodil liberalizem. Krivi proroki so učili krive nauke, na katerih trpí dandanašnji več ali manj šolstvo vse Evrope. Ne šolstvo, človeštvo samo boleha na naukih krivih prorokov, ki so mu kazali v daljavi bleščečo svetlobo, ter je zapeljali v pusto, temno, blatno močvirje. Dokler ne prodrè in ne pretvori šolstva solnce sv. vere, dokler se šole popolnoma ne preosnujejo na krščansko-katoliški podlagi, ne bode se zmanjšalo število hudodelstev in pregreh, katerih omenja slavni angleški državnik lord Salisbury. Da bi se vrnilo šolstvo že skoro na pravo pot, v to pomozi Bog!

Izvirni dopisi.

Z Vipavskega, 9. aprila. *) V zadnjem zvezku linške „Quartalschrift" opisuje na strani 468—471 kanonik Pinegger, koliko sitnosti delajo ženske, pobirajoče darove za različne namene. Iz raznih vzrokov odsvetuje pisatelj vse take nabire.

Letos so pa začeli redovniki (?) iz nekih samostanov male Azije po Goriškem in Vipavskem duhovnike nadlegovati.

Njih zamazana in raztrgana obleka ne budi ravno spoštovanja do redovnikov sploh in njih vedenje je tudi precej nasprotno samostanskim šegam. Po dva in dva hodita okoli in na nedeljo ali praznik se najrajši oglasita. Ravno pred sv. mašo te nadleguje, da nimaš časa pregledati njih pisanja, ali pa takoj po božji službi pride v hišo, ko dohajajo verniki k duhovnemu pastirju v svojih zadevah. Kje so bili pri maši ti redovniki? Najbrž na cesti ali v gostilni. V knjigi se nahaja priporočilo kakega škofa tam v Aziji in italijanski konzul je dal svoj pečat, to je vse. Skoro gotovo je to ponarejeno.

Dovoljenja politične oblasti ni, jednako zamán iščeš priporočila domačega ordinarijata. Vse to vzbuja opravičen sum, da je njuno pobiranje za kako šolo le gola sleparija.

Govorita le hrvatski, druzega ne umeta. V mal Aziji — Hrvatje?

Moj gospod tovariš je letos na velikonočno nedeljo dva taka redovnika spoznal kot „varalici" (sleparja). Lansko leto sta bila ravno na ta praznik pri njem. Ko je rekel, da bode poklical „stražmeštra", odrinila sta takoj — k meni. Na vprašanje: „Se li nista oglasila pri gosp. tovarišu?", rekla sta, da še ne vesta, če pri oni cerkvi stanuje duhovnik. Ko že zaradi nadležnosti dobita svoj „obolus", začne se pravo moledovanje za obleko. Dasi je imel jeden na sebi neki talar, dve suknji in še povrhno ogrinjalo, spominjal me je še vedno izreka našega Zveličarja: „Kdor ima dve suknji, naj dá jedno sobratu". Ko to ni šlo, pridejo na vrsto čevlji, in za kosilo se priporočata, če tudi je še daleč do dvanajste ure. A iz farovža sta jo vbrala naravnost v gostilno in potem zopet naprej do druzega duhovnika.

V svoji skromnosti bi stavil nasvèt sobratom: Naj takim pokažejo takoj vrata, ako nimajo dovoljenja za pobiranje od politične gosposke in priporočila domačega ordinarijata. Naj se izgovarjata, da sta na potu ali na Dunaj do ministerstva, ali do deželnega predsedništva, ni jim verjeti; prej naj si poskrbita dovoljenja, potem naj prideta.

*) Doslej Vaših dopisov še nismo metali v koš, torej ne razumimo Vaše opazke. Op. vred.

Revežev imamo v svojem okraji dovolj in za razne misijone dajemo na drugem mestu. Ako bodemo pa takim klativitežem dajali, podpirali bodemo največkrat lenobo in sleparijo in iznebili se jih ne bodemo nikoli.

Dnevne novice.

(Volilni shod) za dopolnilne volitve v mestni zbor II. razreda je bil sinoči slabo obiskan; prišlo je okrog 30 volilcev. Zborovanje je otvoril gosp. dr. vitez Bleiweis ter kot predsednika nasvetoval mestnega odbornika in c. kr. notarja g. Gogalo. Ta naznani, da izstopijo v II. razredu gg.: Vlad. Hrasky, dr. Ivan Tavčar in M. vitez Zitterer, in da se je odpovedal odborništvu g. dr. Vošnjak. Na vprašanje predsednikovo, ali kdo hoče kandidovati, ne oglasi se nihče. Na to je predsednik po dosedanjem običaji nasvetoval kot kandidate prve tri izstopivše odbornike in glasovanje o vsakem posebej. Večina navzočih volilcev je glasovala za gg.: Hraskega, dr. Tavčarja in viteza Zittererja. Gosp. Škrbinec je omenil, naj postavijo take kandidate, ki bodo v resnici delali za koristi davkoplačevalcev. Na mesto odstopivšega g. dr. Vošnjaka predlaga g. dr. Šušteršič umirovljenega svetovalca deželnega sodišča g. Ludovika Ravniharja, ki je že bil mestni odbornik in je izvrstna moč kot jurist. Ta predlog podpira tudi g. A. Kalan. Gosp. J. Železnikar pa predlaga gosp. dr. Majarona kot mlado moč. G. dr. Tavčar nasvetuje, naj se g. svetovalec Ravnihar izjavi, ako sprejme kandidaturo. G. Ravnihar odgovori, da sicer ne mara biti povod kakemu volilnemu boju, da pa sprejme kandidaturo, ako mu ogromna večina volilcev izreče svoje zaupanje. G. dr. Majaron omeni na to, da se kot mlad jurist klanja izkušenemu gosp. svetovalcu in odstopi od kandidature. Nato so volilci g. svetovalca Ravniharja proglasili kot četrtega kandidata. Poštni uradnik g. Kokalj sproži vprašanje o tržnem redu ter stvarno vtemeljuje željo mnogih volilcev, naj mestni zastop vpelje zopet prejšnji tržni red, da pred 11. uro dopoludne prekupovalci ne smejo prekupavati od ljudi, ki razno blago donašajo iz okolice na trg. Kmetijske družbe tajnik gosp. Pirc gorko podpira in vtemeljuje ta predlog. Te debate sta se vdeležila tudi gg. dr. vitez Bleiweis in Gogala ter obljubila, da se bode mestni zastop oziral na to izraženo željo. S tem je bilo zborovanje končano.

(Volilo za družbo sv. Cirila in Metoda.) Rajni župnik, č. g. Peter Teran v Srednji Vasi kočevskega okraja je v svoji oporoki volil 100 gld. družbi sv. Cirila in Metoda. Družba se bode blagega dobrotnika vedno hvaležno spominjala.

(Občni zbor „Pisateljskega podpornega društva") bode v soboto dné 12. t. m. ob 8. uri zvečer v steklenem salonu narodne čitalnice. Na dnevnem redu so: Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. Volitev predsednika in odbornikov. Prememba pravil. Ker je k sklepčnosti treba 15 društvenikov, vabi k obilni vdeležbi odbor.

(Uradniškega društva) kranjski odsek bode imel letošnji redni zbor v nedeljo dne 13. aprila ob 10. uri dopoludné v Schreinerjevi pivarni.

(V Rim) sta se odpeljala iz lavantinske škofije č. g. Jakob Caf, predmestni kapelan pri sv. Magdaleni in č. g. V. Mikuš, kapelan v Konjicah.

(Darovi kranjske hranilnice.) V občnem zboru dné 27. marca t. l. razdelila je kranjska hranilnica med razne zavode 27.870 gld. V zgolj nemške namene se je obrnilo zopet to leto to-le: Tukajšnja protestantska šola dobila je 350 gld., kranjski „Landeslehrer-Verein" 100 gld., nemško „planinsko društvo" 300 gld., filharmonično društvo 600 gld., nemška mestna deška šola 50 gld., nemška mestna dekliška šola 100 gld. Posebno obdarovan bil je zopet nemški „schulverein", in sicer: za nemško deško „schulverein"-sko šolo v Ljubljani darovalo se je 5000 gld., za nemške šolske vrte v Kočevji, Tržiču in Zagorji po 50 gld., za ženski oddelek nemškega šolskega vrta v Ljubljani 250 gld., in za podporo nemškega šolskega vrta posebej 150 gld., revnim učencem na nemški deški „schulverein"-ski šoli 100 gld. — Tistih 6000 gld., katere je nekdaj dajala kranjska hranilnica c. kr. deželnemu šolskemu svètu na Kranjskem v podporo ljudskega šolstva, je tudi letos zmrznilo. Tako so očetje najmogočnejšega denarnega zavoda na Kranjskem, kamor se stekajo po ogromni večini žulji slovenskega prebivalstva, velik del dobička tudi letos dosledno obrnili v svoje strankarske namene, o katerih ne vémo, kako bi služili po § 20. lit. d

društvenih pravil z dné 17. novembra 1866 v dobrodelne, občekoristne namene v mestu in na deželi.

(**Okrajna bolniška blagajnica ljubljanska.**) V dôbi osmih mesecev obolelo je 549 blagajničnih udov, izmed teh 491 moških in 58 ženskih. Umrlo je 12 udov, mej temi 3 ženske. Izplačalo se je bolniščine 3721 gld. 15 kr., bolniških oskrbovalnih troškov 627 gld. 84 kr., voznine 62 gld. 7 kr., zdravniških troškov 1410 gld. 84 kr., za zdravila 976 gld. 23 kr., pogrebščine 158 gld., za kopelji 32 gld. 95 kr., za terapevtične pripomočke 23 gld. 98 kr., za obveznino 18 gld., torej skupno 7031 gld. 6 kr.

(**Deželni odbor štajarski**) je dovolil pogorelcem v Orešji 300 gld.

(**Pri občinski volitvi**) v Boh. Srednji Vasi je bil za župana izvoljen Simon Sodja, za odbornike pa J. Staré, J. Gašparin, J. Žvan, Št. Arh in V. Žmitek.

(**Iz c. kr. poštne hranilnice.**) V nedeljo došla nam je uradna okrožnica, ki priobčuje izkaz o prometu v mesecu marciju. Vložilo se je v čekovnem in v varčevalnem prometu skupaj 597.101krat za 73,622.236 gl., od tega na Štajarskem 30.185krat za 2,967.896 gold., na Koroškem 8.805krat za 861.130 gl., na Kranjskem 6.938krat za 755.251 gl., na Primorskem 9.667krat za 1,359.605 gl., a vrnili so 166.876krat za 73,106.688 gld., od tega pride na Štajarsko 4906krat za 1,580.445 gld., Koroško 1.113krat za 251.855 gld., Kranjsko 976krat za 168.414 gl., Primorje 3.056krat za 1,352.413 gld. Od 12. jan. 1883 se je po državi vložilo 27,980.790krat skupaj za 3.109,136.816 gld. 69 kr., izvzelo pa 8,226.702krat za 3.058,060.000 gl. 34 kr., tako je v hranilnici preostalo čistih 51,076.816 gl. 35 kr. Med vračili je 12,881.125 gl., za kar je urad vložnikom na zahtevanje kupil in odposlal vrednostnih papirjev. Rentnih knjižic je v prometu 9.383, vredne so 9,453.090 gld., knjig-vložnic 743 456 in 16 566 čekovnic. Novo pošto z nabiralnico dobil je kraj „Griže pri Celji“, v zvezi je z Žalcem. V neuradnem delu nahajajo se podatki o poštni hranilnici na Ogerskem, Francoskem, Taljanskem, Nizozemskem, Svedskem.

Raznoterosti.

— Vihar. Iz Burlingtona se poroča, da je grozen vihar zrušil mesto Prophetstown. Mnogo ljudij je mrtvih.

— Velikanski rak. Pri izlivu reke „Bregenzer Ache“ v Bodensko jezero so vjeli 22. marca pravega velikana med raki; kajti tehtal je 1·1 klgr., dasiravno ni imel, ene sprednjih škarij. Druge škarje, katere je še imel so bile 25 centimetrov dolge. Žival je bila sive barve in nekaj strašnega je bilo na njej. Tamošnji ljudje trdijo, da niso še nikoli vjeli tolikega raka. V Bodenskem jezeru pa sploh raki ne živé.

— Boj med psom in vranami. Nedavno so opažali potniki iz kupejev železnice iz Potsdama nenavadno prikazen. Po njivah blizu železnične proge se je šetala četa vran. Srednjevelik pes jih je zagledal ter prepodil. Vrane so odletele ter se vsedle na bližnjo njivo, a pes jih je tudi od tukaj prepodil To se je ponovilo še nekolikrat, dokler se niso črne preganjenke naveličale sitnega ščeneta. Ko zopet do njih družbe prilaja, postavijo se mu v bran. A še več; zagnale so se vanj ter ga s tako silo kljuvale, da je ščene pobesilo rep in cvileč bežalo k gospodarju.

— Flegmatik. Natakar vpraša v gostilno vstopivšega gosta: „Kaj želite, gospod?“ — Gost: „Dobro jutro!“

Telegrami.

Solnograd, 10. aprila. Knezo-nadškof dr. Eder umrl.

Dunaj, 9. aprila. Delavski nemiri se danes niso ponavljali. Vojaki in redarji so razpršili manjše skupine. Okoli 3000 zidarjev in drugih stavbinskih delavcev je zopet pričelo delo. Policijsko ravnateljstvo je izdalo ukaz, da morajo v Neulerchenfeldu in Ottakringu zapirati vežna vrata ob osmi, javne prostore ob deveti uri zvečer.

Berolin, 10. aprila. Nemški cesar se zvečer odpelje v Wiesbaden obiskat avstrijsko cesarico.

Monakovo, 9. aprila. Cesar Franc Josip se je danes pripeljal; na kolodvoru ga je sprejel princ Leopold.

Peterburg, 9. aprila. General Kuropatkin je imenovan poveljnikom v Transkaspiji namesto Komarova.

Ujbanya, 10. aprila. Ministerski predsednik Szapary je soglasno izvoljen za poslanca.

Novi Jork, 9. aprila. V Edgertonu so žensko volili za župana; tudi pri redarstvu in sodništvu so ženske.

Umrli so:

7. aprila. Ana Šantl, delavka, 35 let, Florijanske ulice 23, jetika.

8. aprila. Ernest Semen, uradnikov sin, 15 let, Emonska cesta 19, jetika. — Janez Tavčar, delavec, 36 let, Kravja dolina 11, jetika. — Neža Ravnikar, delavčeva žena, 47 let, Vegove ulice 12, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje zrakomera v mm	Stanje toplomera po Celziju	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
9	7. u. zjut.	717·8	6·0	sl. svzh.	oblačno	
	2. u. pop.	719 5	7·3	„	dež	2·90
	9. u. zveč.	721·7	5·6	sl. zap	„	dež

Srednja temperatura 6·3° za 2·7° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

10. aprila.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88 gld.	35 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ „ 16 % „	88 „	45 „
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110 „	45 „
Papirna renta, davka prosta	102 „	70 „
Akcije avstr.-ogerske banke	940 „	— „
Kreditne akcije	301 „	— „
London	119 „	— „
Srebro	— „	— „
Francoski napoleond.	9 „	44 „
Cesarski cekini	5 „	64 „
Nemške marke	58 „	45 „

Zahvala.

Blagi narodnjak g. Avg. Škaberné, trgovec v Ljubljani, daroval je novomeški čitalnici delnico „Prvega narodnega doma v Novem Mestu“ v nominalni vrednosti 50 gld. z vsemi kuponi. Za to iskreno in požrtvovalno rodoljubje izreka mu prisrčno zahvalo

odbor novomeške čitalnice.

Palice

v bogati izberi priporoča za prihodnjo sezôno (10-1)

I. kočevski domači obrt

v Ljubljani, Schellenburgove ulice 4.

Za prekupovalce vsekako najcenejša zaloga.

„Zum gold. Reichsapfel“ **J. PSERHOFER-ja** lekarna na Dunaji,

I., Singerstrasse štev. 15.

Kri čistilne krogljice, poprej **univerzalne krogljice** imenovane, zaslužijo po vsej pravici poslednje imé, ker je v resnici premnogo boleznij, pri katerih te krogljice izvrstno pomagajo. Že mnogo desetletij razširjene so te krogljice splošno, mnogi zdravniki jih zapisujejo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — **Škatljica s 15 tacimi krogljicami stane 21 kr., 1 zavoj s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr.**, pri nefrankovani pošiljatvi po povzetji **1 gld. 10 kr.** — Če se naprej pošlje denar, stane s poštnine prosto pošiljatvijo: zavoj krogljic 1 gld. 25 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoji 3 gld. 35 kr., 4 zavoji 4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr. (Menj nego jeden zavoj se ne odpošlje.) — Prosi se, da se zahtevajo izrecno

Pserhoferjeve kričistilne krogljice

in gleda na to, da ima vsaka škatljica na pokrovnem navodilu za rabo imé **J. Pserhofer** in sicer v **rudeči** barvi.

Balzam za ozebljine **J. Pserhoferjev.** Lonček 40 kr. S frankovano pošiljatvijo 65 kr.

Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd. Steklenica 50 kr.

Američansko mazilo za protin 1 gld. 20 kr.

Prašek proti potenju nog Škatljica 50 kr., s frankovano pošiljatvijo 75 kr.

Balzam za gušo flakon 40 kr., s frankovano pošiljatvijo 65 kr.

Zdravilna esenca (Praške kapljice) proti sprijenemu želodcu, slabemu prebavljenju itd., steklenica 22 kr.

Angleški čudezni balzam steklenica 50 kr., mala steklenica 12 kr.

Fijakarski prašek proti kašlju itd., škatljica 35 kr., s frankovano pošiljatvijo 60 kr.

Tannochinin-pomada **J. Pserhoferja**, najboljše sredstvo za pospeševanje rasti lás, škatljica 2 gld.

Univerzalni obliž prof. **Steudela**, domače sredstvo proti ranam, oteklinam itd., lonček 50 kr., s frankovano pošiljatvijo 75 kr.

Universalna čistilna sol **A. W. Bullrich-a.** Izvrstno domače zdravilo proti posledicam slabega prebavljenja, škatljica 1 gld.

Razven tu omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmacevtične specijalitete in se predmeti, ki bi slučajno ne bili v zalogi, preskrbé na zahtevanje točno in cenó. — Pošiljatve po pošti izvršé se najhitreje proti predpošiljatvi zneska, večje pa proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najbolj po poštnej nakaznici), je poštnina dosta nižja, nego pri pošiljatvam s povzetjem. (12—6)

Navedene špecijalitete dobijo se tudi **v Ljubljani** pri lekarnarju **G. Piccoli-ju.**

Posojilnica v Ribnici,

registrovana zadruga z omejeno zavezo

vabi vse svoje gospode zadružnike k

II. občnemu zboru,

kateri bode

belo nedeljo, dné 13. aprila 1890, ob 4. uri popoludne

v zadružnej pisarni.

Dnevni red:

1. Poročilo načelništva za leto 1889.
2. Volitev načelništva.
3. Slučajni predlogi.

V RIBNICI, dné 6. aprila 1890.

(1) **Načelništvo.**

Sargove glicerinove specijalitete.

Otkar sta izumila glicerinove specijalitete **F. A. Sarg** in **Karol Sarg**, rabi jih **Njeno Veličastvo cesarica** in drugi udje cesarske naše rodovine kakor tudi mnoge tujih knežje rodbine. Te specijalitete priporočajo: **prof. baron Liebig, prof. pl. Hebra, pl. Zeissl, cesarski svètnik pl. Scherzer** itd. itd., dvorna zobozdravnika **Thomas** na Dunaji in **Meister** v Gothi itd.

Glicerinovo milo, pravo, neponarejeno v papirji **60** kr., v škatljici **65** kr., v deščicah po 3 koščke vkupe **90** kr., v škatljici po 3 koščke . . . . . **60** kr.
Medeno glicerinovo milo v zavitku po 3 koščke . . . . . **60** „
Tekoče glicerinovo milo v steklenici . . . . . **65** „
(Najboljše sredstvo za razkave roke in nečisto polt.)
Glicerinova ustna krema v steklenici . . . . . **50** „
Glikoblastol (sredstvo za lepe lase in odstranjenje lišajev itd.) v steklenici gld. **1** —
Toaletno karbol-glicerinovo milo v zavitku po 3 koščki . . . . . „ **1.20**
KALODONT, glicerinova zobna krema po . . . . . „ **—.35**
(Izvrstno sredstvo za lepe svitle zobe.)

F. A. Sargov sin & comp., c. in kr. zalagatelj na Dunaji.

Dobiva se v vseh **lekarnah** in **parfumerijah.** — **V Ljubljani** pri lekarnarjih **Ludoviku Grečelju, Vilj. Mayerju, Gabr. Piccoliju, Iv. Svobodi, pl. Trnkóczyju**, dalje pri **C. Karingerju, Josipu Kordinu, Petru Lasniku, M. F. Suppanu** in **Antonu Krisperju.** (20—5)

Izdajatelj: Matija Kolar. Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik. Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.